

Државната комисија за спречување на корупцијата, врз основа на чл. 22 и чл. 23 од Законот за спречување корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/19), а согласно со чл. 40 ст. 3 и чл. 41 од Деловникот за работа на Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи по пријава добиена од познат подносител, на 59-тата седница одржана на 14.01.2022 година ја донесе следната

ОДЛУКА

Постапувањето по пријавата со број 12-2073/1 од 03.06.2021 година, **СЕ ЗАПИРА.**

До Министерството за правда на Република Северна Македонија да се иницираат измени и дополнувања на Законот за вештачење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/10 ... 64/18), заради надминување на идентификуваните правни празнини по однос на немањето функционален, ефикасен и ефективен правен механизам за оценка на изготвените судски вештачења и супервештачења од страна на судските вештаци.

Предметот со архивски број 12-2073 од 2021 година да се затвори и да се архивира.

Одлуката на Државната комисија за спречување на корупцијата со образложението во деперсонализирана форма, да се објави на нејзината веб страница во рок од 5 (пет) дена од донесувањето.

Образложение

Предметот со број 12-2073/1 од 03.06.2021 година во Државната комисија за спречување на корупцијата (во понатамошниот текст: ДКСК) е оформен врз основа на добиена пријава од /// (во понатамошниот текст: подносителот).

Во пријавата се изнесени наводи кои се однесуваат на сомнежи за злоупотреба и искористување на службената положба и овластувања, со цел остварување корист, од страна на судски вештаци, службени лица од Техничкиот факултет во Битола при Универзитетот “Св. Климент Охридски” во Битола – ///, дипломиран сообраќаен инженер, ///, дипломиран машински инженер и ///, дипломиран сообраќаен инженер, како и судија на Основен кривичен суд во Скопје, службено лице ///. Се истакнува дека во конкретниот случај, сопругата на подносителот загинала во сообраќајна несреќа во

Скопје пред Министерство за култура на Република Северна Македонија на /// година, при удар од комбе, управувано од лицето /// – граѓанин. Судот преку горе посочениот судија, постапувајќи по кривичен предмет, кој го водело Основното јавно обвинителство на Република Северна Македонија во Скопје, донел ослободителна пресуда, со оглед дека вештачењето т.е. експертизата (супервештачењето), изработено од горе посочените вешти лица, покажало дека обвинетото лице не придонело за настанување на сообраќајната несреќа. Подносителот ја оспорува експертизата во три клучни аспекти и тоа дека во моментот на ударот неговата сопруга, сега почината, била во наведената положба (клекната), дека поради техничките карактеристики на возилото, обвинетото лице не било во можност да ја види сега починатата, како и дали во критичниот момент, на наведената локација на сообраќајната несреќа имало столбчиња на тротоарот – факт кој според наводите на подносителот бил целосно погрешно утврден од вештите лица кои ја изработиле експертизата. Истакнува дека барал нејзино преоценување од страна на Комората на вештаци на Република Северна Македонија, но дека неговото барање се вратило на неговата адреса по пошта. Потоа дека се обратил до Министерство за правда на Република Северна Македонија, од каде бил упатен за неговите наводи да се обрати до Комората на вештаци на Република Северна Македонија, но дека не постоело тело кое ќе ја преоцени стручноста на судските вештаци. Врз основа на овие наводи, подносителот смета дека се работи за коруптивно дејание од страна на сите инволвирани службени лица во овој конкретен случај, со оглед дека изразените ставови на вештаците, во нивната експертиза, не подлежат на никаква контрола. Нагласува дека во моментот на поднесувањето на пријавата, предметот е во жалбена постапка пред Апелациониот суд во Скопје. Пријавата ја надополни на 21.07.2021 година со доставување докази како поткрепа на неговите наводи. Од ДКСК побара да го преиспита случајот согласно со нејзините законски надлежности.

ДКСК откако ги разгледа наводите од пријавата и доставените докази, на /// година изврши телефонски разговор со подносителот, по што закажа и на /// година одржа состанок со истиот, со цел да обезбеди повеќе сознанија за овој конкретен случај.

На /// година се одржа состанок со јавниот обвинител /// Китановска, службено лице од Основно јавно обвинителство на Република Северна Македонија во Скопје, кое го застапувало ова обвинителство пред Основен кривичен суд во Скопје, со цел да обезбеди дополнителни податоци и информации за предметниот случај.

Врз основа на обезбедените сознанија, ДКСК се обрати со барање за надлежно постапување до Министерство за правда на Република Северна Македонија, до Град Скопје и до Општина Центар, од чија страна беше доследно постапено и доставија податоци и информации за се' што беше побарано од нивна страна.

ДКСК откако оцени дека располага до доволно факти и докази, пристапи кон утврдување на состојбите за конкретниот пријавен случај, па по оцена на секој одделен доказ, како и на сите докази во целина и извршената единечна и вкрстена анализа на сите факти во предметот, го утврди следното:

Во чл. 3 Законот за вештачење се предвидени основните начела кон кои секој судски вештак е должен да се придржува при вршењето на вештачењето.

Во Република Северна Македонија не постои воспоставен и применлив контролен т.е. регулаторен механизам, кој треба да ја осигура стручноста на изготвените судски вештачења и супервештачења. Ова од причина што Министерството за правда на Република Северна Македонија, нема законска надлежност да врши преоценување на изготвените вештачења и супервештачења од страна на вештите лица. Таквата надлежност, согласно со Законот за вештачење, и' припаѓа на Комората на вештаци на Република Северна Македонија, која пак не е функционална. Оваа надлежност на Комората може да се извлече од член 40 став 3 од Законот за вештачење.

Во отсуство на функционална Комора на вештаци на Република Северна Македонија, се доведува до прашање самиот легитимитет на вештачењата но и на професијата судски вештак, односно настапувањето на судските вештаци во правниот промет како стручни, совесни и професионални лица, со чијашто експертиза треба да се расчистат околностите на правните проблеми на граѓаните на Република Северна Македонија, а чиешто решавање спаѓа во доменот на судската надлежност.

Врз основа на горе наведеното, произлегува дека постоењето елементи за нестручно или несовесно изготвено судско вештачење или супервештачење од страна на судски вештак, може да повлече домино ефект, на начин што можат да го поткопаат правниот кредибилитет на донесените судски одлуки, кои се засновани на наодите и мислењата изразени во изготвените судски вештачења и супервештачења.

За да се избегне ваквата околност, законодавецот предвидел процесни дејствија на надлежните судови, уредени во Законот за кривичната постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 7/11 и 124/15) и во Законот за парничната постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 15/10 ... 64/18), според кои, во случај на спротивственост на наодите на вештите лица, потребно е

задолжително да се спроведе постапка на усогласување, а доколку тоа не е можно, да се изготви супервештачење т.е. експертиза во конкретниот случај, што претставува највисока инстанца на судските вештачења во Република Северна Македонија.

Токму ваквата околност е особено карактеристична за пријавениот случај, со оглед на фактот дека сите вешти лица, за истиот кривично – правен настан, под истите факти и околности, изготвиле судски вештачења т.е. експертиза, во кои се изразени дијамтерално спротивни мислења и ставови. Ова особено се однесува на различните ставови и гледишта на вештите лица, во делот на движењето на настраданиот пешак, на критичната локација, поради нивните различни толкувања за улогата на тогаш непостоечките столбчиња на тротоарот, поради кои, настраданиот пешак, морал да стапне на коловозот, во критичниот момент на /// година, кога се случила сообраќајната несреќа.

Според ДКСК, изразените ставови и мислења на ангажираните судски вештаци, вклучувајќи ги и оние кои ја изработиле експертизата, во конкретниот случај, се од субјективна природа и не одговараат на фактите, доказите и околностите, а особено заклучокот од изработената експертиза кој гласи: *"... возачот на возилото, од сообраќаен аспект, немал свој придонес за случувањето на незгодата"*, кој може да се оцени како прејудииирање на судската одлука, што не е во надлежност на судските вештаци.

Од аспект на наведеното, во Законот за врштачење нема критериуми во поглед на работното искуство, степенот и видот на образование, врз основа на кои едно лице може да изврши супервештачење. Имено, согласно со овој Закон, судските вештаци, со ист степен и вид на образование и работно искуство, во соодветната област, можат да извршат вештачење и супервештачење, за второто под услов, во органот на државна управа, високообразовната установа, научната установа или стручната установа и друштвото за вештачење да има вработено најмалку три лица со лиценца за вештачење.

Немањето функционален, ефикасен и ефективен систем, за оценка на стручноста на вака изработените вештачења и експертиза, може да фрли сенка врз кредибилитетот на донесената судска одлука, што понатаму доведува до поткопување на довербата во правосудниот систем.

Имајќи предвид, дека ДКСК нема законска надлежност да ја преиспитува донесената првостепена судска одлука, која во моментот е во жалбена постапка пред Апелациониот суд во Скопје, останува на судиите од овој суд да ценат за примената на материјалното право и на наодите од супервештачењето. Врз основа на ова, за

конкретниот случај, ДКСК нема елементи за натамошно постапување, бидејќи по наводите од пријавата на подносителот, надлежен да постапува е Апелациониот суд во Скопје.

Што се однесува до идентификуваната правна празнина, поради непостоењето правен механизам кој треба да осигура стручност на изготвените судски вештачења и супервештачења, ДКСК одлучи до Министерството за правда на Република Северна Македонија, да иницира измени и дополнувања на Законот за вештачење, при што особено ќе ги нагласи последиците поради немањето ваков систем, земајќи го овој конкретен случај за пример.

Постапувајќи на горе наведениот начин, ДКСК ги исцрпи сите законски надлежности за овој случај, заради што одлучи како во диспозитивот на оваа одлука.

Доставено до:
- Подносителот

Изработил: м-р Д. Д.
Одобрил: м-р В. Г.

**ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА**
Заменик претседател,
Горан Трпеноски

